

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

00/14

**Hospodaření státních zemědělských podniků
se zaměřením na národní hřebčín a zemské hřebčince**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 2000 pod číslem 00/14. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Rodr.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s majetkem státu a s prostředky státního rozpočtu v národním hřebčínu a v zemských hřebčincích.

Kontrolovaným obdobím byla léta 1997 až 1999, v případě věcných souvislostí i roky předcházející a období do ukončení kontroly.

Kontrolu provedly v období od dubna 2000 do února 2001 skupiny kontrolujících NKÚ z odboru životního prostředí a zemědělství a územních odborů severovýchodní Čechy, střední Čechy, jižní Čechy a střední Morava.

Kontrolovanými osobami byly:

A. Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“), včetně jeho organizačních složek – územních odborů MZe (dále jen „ÚO MZe“) Pardubice, Písek a Zlín;

B. státní podniky (dále jen „s. p.“)

Národní hřebčín Kladruby nad Labem (dále jen „NH Kladruby“),

Zemský hřebčinec Písek (dále jen „ZH Písek“),

Zemský hřebčinec Tlumačov (dále jen „ZH Tlumačov“).

Proti kontrolním protokolům podaly všechny kontrolované osoby námitky; byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námitkách.

Odvolání proti rozhodnutím o námitkách, podaná rovněž všemi kontrolovanými osobami, byla vypořádána usneseními Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém IX. zasedání, konaném dne 15. 5. 2001,

schválilo usnesením č. 13/IX/2001
kontrolní závěr v tomto znění:

ÚVOD

MZe podle ustanovení § 4 zákona č. 111/1990 Sb., o státním podniku, založilo v letech 1992 a 1993 (k plnění úkolů státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní ve smyslu zákona č. 240/1991 Sb., o šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat) NH Kladruby, ZH Písek a ZH Tlumačov. Po nabytí účinnosti zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, MZe přizpůsobilo jejich zakládací listiny a složení dozorčích rad.

Uvedené s. p. jsou právními osobami v působnosti MZe. Jejich postavení a právní poměry upravuje zejména zákon č. 77/1997 Sb. Provozují podnikatelskou činnost s majetkem státu vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, a to v souladu se schváleným předmětem podnikání, zakládací listinou a živnostenským zákonem. Mají právo hospodařit s obchodním majetkem podniku, který je souhrnem určité části věcí, práv a jiných majetkových hodnot státu. S určeným majetkem (vymezeným v zakládací listině) mohou tyto podniky nakládat pouze se souhlasem zakladatele, s ostatním majetkem státu (svěřeným jim k podnikatelské činnosti) a s majetkem, který nabyly v průběhu podnikání, mohou nakládat v souladu s obecně závaznými předpisy pro hospodaření a se souhlasem dozorčí rady. S finančními prostředky získanými na základě podpůrných programů podle § 2 odst. 1 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, mohou nakládat v souladu s předpisy upravujícími jejich poskytování.

Zvláštní postavení má NH Kladruby, který je jedním z nejstarších kontinuálně existujících hřebčinů na světě. Plemeno starokladrubských koní je jediným původním českým plemenem koní s více než čtyřsetletou kontinuitou chovu. Historický areál hřebčína (pozemky a budovy) včetně kmenového stáda starokladrubských běloušů byl v roce 1994 prohlášen Ministerstvem kultury za kulturní památku a nařízením vlády č. 132/2001 Sb., o prohlášení některých památek za národní památky, za národní kulturní památku. Hlavním úkolem NH Kladruby je uchování a rozvoj ohroženého plemene starokladrubských koní jako genové rezervy. K datu 1. 9. 2000 čítala populace starokladrubských koní v ČR 1 102 jedinců všech věkových kategorií. Z celkového počtu bylo 552 kusů, tj. 50 %, chováno soukromými chovateli.

V kontrolovaném období poskytlo MZe v letech 1997 až 1999 uvedeným s. p. dotace a podpory v celkové výši 142 mil. Kč, z toho NH Kladruby 102 mil. Kč, ZH Písek 20 mil. Kč a ZH Tlumačov 20 mil. Kč.

SKUTEČNOSTI ZJIŠTĚNÉ PŘI KONTROLE**A. MZe****I. při zakládání s. p.:**

1. porušilo ustanovení § 13 odst. 2 písm. e) zákona č. 111/1990 Sb., o státním podniku (platnost do 30. 6. 1997), které mj. stanoví:

„Zakládací listina musí obsahovat: ...

e) výši kmenového jmění, pokud nelze výši kmenového jmění stanovit, musí se tak stát do 60 dnů ode dne vzniku podniku; ...“

- a) MZe nestanovilo výši kmenového jmění v zakládací listině ZH Písek dne 14. 12. 1992 ani v dodatečné lhůtě 60 dnů. Kmenové jmění ve výši 50 824 tis. Kč stanovilo až pět let po založení s. p. rozhodnutím o přizpůsobení zakládací listiny ze dne 25. 11. 1997.
- b) Návrh na zápis kmenového jmění ZH Tlumačov zpracovalo MZe až dne 3. 4. 1995, dva roky po lhůtě stanovené zákonem. Do kmenového jmění nepromítlo jeho aktuální výši, ale převzalo údaj ke dni založení s. p., tj. k 1. 1. 1993;

2. porušilo ustanovení § 4 odst. 3 písm. d) zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku (účinnost od 1. 7. 1997), které mj. stanoví:

„Zakládací listina musí obsahovat ...

d) výši kmenového jmění a jeho minimální výši, kterou je podnik povinen zachovat, ...“

Zakládací listiny ZH Písek a ZH Tlumačov ze dne 25. 11. 1997, zpracované MZe na základě ustanovení § 20 tohoto zákona, neobsahovaly minimální výši kmenového jmění, které jsou podniky povinny zachovat;

3. nepostupovalo v souladu s ustanoveními § 4 odst. 2 a odst. 3 písm. e) zákona č. 77/1997 Sb., která mj. stanoví:

„Zakládací listina je zakladatelským dokumentem ve smyslu § 27a obchodního zákoníku. Její nedílnou součástí je příloha obsahující vymezení určeného majetku.“

„Zakládací listina musí obsahovat ...

e) určení a ocenění majetku státu, ... k němuž má mít podnik právo hospodaření, ...“,

a s ustanoveními § 15 písm. d) a g) tohoto zákona, která mj. stanoví:

„Zakladatel ...

d) vymezí v příloze zakládací listiny určený majetek, ...

g) má právo a povinnost požadovat informace o hospodářské činnosti a stavu majetku podniku a na kontrolu a ověřování těchto informací ...“

- a) MZe jako zakladatel schvalovalo účetní závěrky a výroční zprávy. Údaje ZH Písek i ZH Tlumačov v kontrolovaných letech odsouhlasovalo, aniž ověřilo, zda zobrazují skutečný stav majetku. Neřešilo nedostatky, přestože na ně ve svých zápisech upozorňovaly i dozorčí rady.

– V příloze rozhodnutí o přizpůsobení zakládací listiny ZH Písek ze dne 25. 11. 1997 stanovilo MZe kmenové jmění ve výši 50 824 tis. Kč a vymezilo určený majetek ve výši 55 073 tis. Kč. Do určeného majetku zakladatel zahrnul veškerý hmotný investiční majetek včetně základního stáda koní a skotu, projektovou dokumentaci a nesprávně rovněž nemovitosti – budovy, stavby a pozemky, které přešly na základě ustanovení § 17 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, do správy Pozemkového fondu ČR (dále jen „PF ČR“).

– MZe nedoložilo k zakládací listině ZH Tlumačov ze dne 11. 12. 1992 přílohu obsahující určený a oceněný majetek státu, k němuž měl s. p. právo hospodaření.

Pozemky v pořizovací ceně 1 091 tis. Kč a budovy, haly a stavby v pořizovací ceně 14 405 817 Kč přešly na základě zákona č. 229/1991 Sb. do správy PF ČR, přesto je ZH Tlumačov vykazoval v letech 1997 – 1999 v účetnictví a následně ve výročních zprávách jako svůj majetek.

- b) MZe stanovilo svým rozhodnutím o přizpůsobení zakládací listiny NH Kladruby ze dne 25. 11. 1997 kmenové jmění ve výši 122 005 tis. Kč, tj. o 30 518 tis. Kč nižší, než s. p. vykazoval v účetnictví ke dni 31. 7. 1997. Zakladatel měl při stanovení kmenového jmění k dispozici rozvalu zpracovanou NH Kladruby ke dni 31. 7. 1997. Údaje před vydáním rozhodnutí neproověřil.

MZe dále stanovilo stejným rozhodnutím minimální výši kmenového jmění, kterou je NH Kladruby povinen zachovat, a to pouze ve výši 4 157 tis. Kč, což činí 3,4 % ze stanoveného kmenového jmění. Přitom jen hodnota budov podle rozvahy k 31. 12. 1996 činila 76 054 998 Kč;

II. při plnění dalších povinností zakladatele:

1. neurčilo rozsah a zásadní otázky koncepce rozvoje kontrolovaných s. p., které ve smyslu ustanovení § 13 zákona č. 77/1997 Sb. schvaluje dozorčí rada. Nezabezpečilo, aby v NH Kladruby a ZH Tlumačov byly schváleny zásadní otázky koncepce rozvoje podniku, strategie rozvoje výroby a služeb, investiční a vědecko-technické programy a rovněž koncepce nakládání s majetkem státu svěřeným podniku k podnikatelské činnosti. V ZH Písek byla schválena koncepce rozvoje podniku až dne 3. 5. 1999;

2. nepostupovalo v souladu s ustanoveními § 4 odst. 1 a § 10 odst. 2 zákona č. 240/1991 Sb., o šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat, ve znění platném pro kontrolované období, která mj. stanoví:

„Šlechtitelskou činnost v populacích hospodářských zvířat usměrňuje a podporuje ministerstvo podle dlouhodobých programů prostřednictvím oprávněných organizací.“

„Ústřední evidenci vede organizace pověřená touto činností ministerstvem ...“,

a s ustanovením § 3 odst. 1 vyhlášky č. 326/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 240/1991 Sb., o šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat, které mj. stanoví:

„Ústřední evidenci jednotlivých druhů hospodářských zvířat pro potřeby šlechtění a plemenitby ... vedou organizace uvedené v příloze této vyhlášky ...“

- a) MZe zřídilo v roce 1993 Národní komisi pro chov starokladrubského koně, jejíž jednací řád nabytí platnosti 21. 10. 1993. Za členy komise byli jmenováni špičkoví

odborníci specializující se na chov koní, kteří měli mít vliv na posouzení a vyhodnocení stavu populace plemene starokladrubskeho koně a na potřebná opatření k rozvoji chovu. Tato komise v dalších letech nevyvíjela žádnou činnost ani nebyla do doby kontroly prokazatelně zrušena.

- b) MZe do doby kontroly nevydalo novelizovanou přílohu vyhlášky č. 326/1992 Sb., kde je ještě v seznamu organizací pověřených vést ústřední evidenci za oblast „koně“ uveden Státní plemenářský podnik, concern, Praha. NH Kladruby (odpovědný za vedení ústřední evidence koní, kromě anglického plnokrevníka a klusáka) zde uveden nebyl, přestože tento předmět činnosti měl zapsán již v zakládací listině ze dne 25. 6. 1992 a v rozhodnutí o přizpůsobení zakládací listiny s. p. (ze dne 25. 11. 1997) v hlavním předmětu podnikání (na tuto skutečnost upozornil již kontrolní závěr z kontrolní akce č. 99/10, zveřejněný v části 1 ročníku VIII Věstníku NKÚ);

III. při poskytování dotací a podpor:

1. postupovalo v letech 1995 až 1999 ve smyslu ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), a poskytovalo s. p. na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb účelové dotace, které mohly být použity jen na určené účely a podléhaly ročnímu zúčtování se státním rozpočtem republiky:

- a) V roce 1995 poskytovalo MZe dotační prostředky podle „Zásad pro poskytování dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu Ministerstva zemědělství pro rok 1995“ (dále jen „Zásady“), které vydalo po dohodě s Ministerstvem financí. Tyto Zásady byly určeny všem žadatelům bez výjimky. Byly vydány formou přílohy k časopisu „Agrospoj“, který je přístupný všem zájemcům. Od roku 1996 vydávalo MZe obdobné Zásady pro jednotlivé roky rovněž výše uvedenou formou.

Pro rok 1996 MZe požádalo MF o udělení výjimky pro poskytování dotací NH Kladruby. MF žádostem vyhovělo a své závěry sdělilo dopisem čj. 195/27 871/1996 ze dne 5. 9. 1996, kde mj. uvedlo: „Závěrem doporučuji, a to vzhledem k tomu, že výjimka je poskytována pouze pro rok 1996, posoudit finanční možnosti chovu starokladrubskeho koně a zvážit případnou úpravu právní subjektivity současného státního podniku, aby pro jeho financování v dalších letech, nebyla požadována nesytemová řešení.“

MZe nerespektovalo doporučení MF a postup přiznávání dotací pokračoval formou nesytemového řešení i v roce 1997 a dále až do doby kontroly.

Pro rok 1996 přijalo MZe zvláštní předpis „Pokyn Ministerstva zemědělství pro poskytování neinvestičních a investičních dotací státnímu podniku Národní hřebčín Kladruby nad Labem v roce 1996“ (ze dne 7. 10. 1996).

V roce 1997 MZe obdobně poskytovalo dotace na základě „Pokynu Ministerstva zemědělství pro poskytování neinvestičních a investičních dotací státnímu podniku Národní hřebčín Kladruby nad Labem v roce 1997“.

V letech 1998 a 1999 poskytl MZe dotace NH Kladruby na základě „Opatření Ministerstva zemědělství pro poskytování podpor státnímu podniku Národní hřebčín Kladruby nad Labem v roce 1998“ a „Opatření Ministerstva zemědělství pro poskytování podpor státnímu podniku Národní hřebčín Kladruby nad Labem v roce 1999“.

- b) V letech 1997 – 1999 stanovilo MZe u některých podpůrných programů (např. u programů 2. A příslušných Zásad) výši podpory určitým procentem prokázaných přímých nákladů. Přitom nevydalo kalkulační vzorec ani jiný pokyn týkající se bližšího vymezení nákladů na podpůrné programy a neupřesnilo metodicky, které konkrétní náklady lze do přímých nákladů pro přiznání podpory zahrnout. Zásady neukládaly příjemcům dotace povinnost uhradit faktury, kterými dokládali vynaložené přímé náklady v daném rozpočtovém roce. Kontrolou byly zjištěny úhrady těchto faktur až v následujících rozpočtových letech. Např. ZH Písek uhradil faktury ve výši 456 323 Kč dokládající vynaložené přímé náklady v roce 1997 až v následujících rozpočtových letech a faktury ve výši 106 114 Kč nebyly uhrazeny ani v průběhu 1. pololetí roku 2000. Rovněž faktury dokládající vynaložené přímé náklady v roce 1999 ve výši 234 670 Kč ZH Písek uhradil až v roce 2000 a faktury ve výši 692 209 Kč nebyly do zahájení kontroly uhrazeny. Tím, že MZe nevydalo metodiku, která by stanovila přesné vymezení nákladů započítatelných do prokázaných přímých nákladů, docházelo k tomu, že příjemci vykázali a započítali do přímých nákladů i náklady, které přímými náklady nebyly. Jednalo se především o náklady na bytový fond, telefonní poplatky a daň z přidané hodnoty.

- c) MZe nespécifikovalo příjemci podpory NH Kladruby v kontrolovaných letech 1997 – 1999 konkrétní účel pro použití dotačních prostředků čerpaných na dotační titul „zveřejňování výsledků plemenářské práce“. NH Kladruby čerpal na tento účel 600 000 Kč.

- d) MZe umožňovalo čerpání dotací a podpor v NH Kladruby v letech 1996 – 1998 na narozená hříbata od klisen, které nebyly vybrané příslušnou genetickou komisí pro genové rezervy;

2. porušilo ustanovení § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 341/1997 Sb., kterým se stanovují podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny a programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí, které mj. stanoví:

„Podporu podle tohoto nařízení nelze poskytnout státním podnikům ...“

ÚO MZe Písek poskytl podporu na údržbu zemědělských pozemků ZH Písek v roce 1998 ve výši 105 406 Kč v rozporu s citovaným nařízením vlády.

B. Kontrolované státní podniky nepostupovaly v níže uvedených případech v souladu s platnými předpisy:

1. ZH Písek porušil ustanovení § 2 odst. 5 zákona č. 77/1997 Sb., které stanoví:

„Určeným majetkem je majetek státu, který je vymezen jako určený majetek v zakladací listině. S určeným majetkem může podnik nakládat pouze se souhlasem ministerstva, které vykonává funkci zakladatele. Tento majetek se zapisuje do obchodního rejstříku. K takovému majetku lze zřídit zástavní právo pouze se souhlasem zakladatele.“

ZH Písek ve sledovaném období od 1. 7. 1997 do 31. 12. 1999 nakládal bez souhlasu zakladatele s určeným majetkem. Prodal a zlikvidoval bez souhlasu zakladatele určený majetek v zůstatkové ceně 2 945 024 Kč.

2. ZH Písek a ZH Tlumačov porušily ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, které stanoví:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

a) ZH Písek účtoval k 31. 12. 1999 o pozemcích, budovách, halách a stavbách v hodnotě 40 706 tis. Kč jako o majetku, k němuž měl právo hospodaření. Tento majetek však měl pronajatý od PF ČR na základě nájemní smlouvy.

b) ZH Tlumačov měl ve svém majetku k 31. 12. 1999 zahrnuté a vedl nesprávně v účetnictví pozemky, které měl ve správě PF ČR, i pozemky, ke kterým měl právo hospodaření Státní plemenářský podnik, v celkové hodnotě 1 090 817 Kč. Dále budovy a stavby v hodnotě 14 405 817 Kč, které měl ve správě PF ČR.

Neúčtoval o změně kmenového jmění, k níž došlo v roce 1997.

3. ZH Písek porušil ustanovení § 30 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Skutečné stavy majetku a závazků se zjišťují inventurou fyzickou ...“

ZH Písek neprovedl k 31. 12. 1997 řádně fyzickou inventuru koní v obchodní stáji. Na dokladu „Výkaz skladu“ za rok 1997 byly „v zásobě“ k 31. 12. 1997 u položky firmy ZEMAS uvedeny 3 kusy koní a celkově bylo evidováno 15 kusů ve 13 položkách. Na inventurním seznamu obchodní stáje – „Koně“ k 31. 12. 1997 bylo uvedeno 13 položek a u položky firmy ZEMAS nebyl počet kusů uveden, pouze finanční vyjádření jejich hodnoty.

Evidence koní v obchodní stáji byla vedena pouze na základě došlých a vydaných faktur nebo kupních smluv, podle kterých byly vystaveny účetní doklady s předkontací. Po zaúčtování byly doklady zapsány do operativní evidence „Výkaz skladu“, a to z velké části

podle dodavatelů a odběratelů, bez uvedení počtu koní. Z dokladů nebylo možné zjistit jméno ani číslo koně, cenu koně a v některých případech ani přesné datum fyzického převzetí koně od majitele. Evidence jednotlivých koní v obchodní stáji nebyla vedena průkazným způsobem, což neumožňovalo následnou kontrolu nákupu a prodeje jednotlivých koní.

Za období let 1997 – 1999 ZH Písek neprokázal provedení inventarizace pozemků, pohledávek, závazků a nedokončené výroby.

4. NH Kladruby nepostupoval v souladu s ustanoveními § 3 odst. 1, § 7 odst. 1 a 2, zákona č. 563/1991 Sb., kde je mj. stanoveno:

„Účetní jednotky účtují o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí ...; není-li možno tuto zásadu dodržet, mohou účtovat i v účetním období, v němž zjistily uvedené skutečnosti.“

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

„Účetnictví účetní jednotky je úplně, jestliže účetní jednotka zaúčtovala všechny účetní případy týkající se účetního období.“

V roce 1997 NH Kladruby nezaúčtoval bez zbytečného odkladu snížení kmenového jmění o 30 574 tis. na výši 122 005 tis. Kč, jak stanovil zakladatel svým rozhodnutím ze dne 25. 11. 1997, kterým přizpůsobil zakladací listinu NH Kladruby zákonu č. 77/1997 Sb. Zakladatel stanovil výši kmenového jmění na základě vyžádaných údajů, zpracovaných a předložených s. p. Rozhodnutí zakladatele NH Kladruby v letech 1998 a 1999 nerespektoval a účtoval o rozdílné výši kmenového jmění. Chybu opravil až v roce 2000 na základě kontroly NKÚ.

5. NH Kladruby nepostupoval v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., kde je mj. stanoveno:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování ..., které stanoví federální ministerstvo financí a vyhlašuje je oznámením o jejich vydání ve Sbírce zákonů.“

tím, že nedodržel opatření federálního ministerstva financí čj. V/20 100/1992 ze dne 15. července 1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro podnikatele, ve znění pozdějších předpisů, kde je v účtové třídě 0 (Investiční majetek) v čl. I odst. 5 písm. a) a v čl. IX odst. 3 písm. b) mj. uvedeno

„Hmotným investičním majetkem se rozumí

a) pozemky, budovy ... a předměty kulturní hodnoty ...“

„Na účtu 032 – Umělecká díla a sbírky se účtují ...

b) sbírky, např. soubor předmětů zobrazující historický nebo technický vývoj v podnikatelské činnosti, movité kulturní památky a předměty kulturní hodnoty ...“

NH Kladruby neúčtoval na účtu 032 – Umělecká díla a sbírky o předmětech kulturní hodnoty uvedených v soupisu ze dne 9. 3. 1998. Předměty kulturní hodnoty jsou součástí majetku, k němuž má NH Kladruby právo hospodaření, proto je jeho povinností ocenit je a účtovat o nich.

6. NH Kladruby nedodržel čl. 3 bod 3 a 4 opatření Ministerstva zemědělství pro poskytování podpor státnímu podniku Národní hřebčín Kladruby nad Labem v roce 1998, kde je mj. uvedeno:

„Příjemce podpory je povinen zajistit u banky, aby prostředky byly vedeny na zvláštním účtu ...“

„Celoroční vyúčtování poskytnutých záloh finančních prostředků a vrácení rozdílu provede příjemce podpory nejpozději do 10. prosince 1998 ...“

NH Kladruby na účet, který založil pro vedení finančních prostředků ze státního rozpočtu, převáděl i finanční prostředky ze svého běžného účtu. K povinnosti vést finanční prostředky státního rozpočtu na zvláštním účtu se zavázal ve smlouvě o poskytnutí podpory.

Z dotačního titulu I/2a poskytnuté podpory v roce 1998 NH Kladruby nevrátil v požadovaném termínu částku 53 500 Kč. Uvedená částka je rozdíl limitu podpory a oprávněné výše čerpání finančních prostředků. Částku vrátil až v září 2000 na základě kontroly NKÚ.

VI. VYHODNOCENÍ

Pro účely šlechtění a plemenitby koní za podpory státu ve smyslu ustanovení zákona č. 240/1991 Sb., o šlechtění a plemenitbě hospodářských zvířat, založilo MZe v letech 1992 a 1993 podle ustanovení zákona č. 111/1990 Sb., o státním podniku, ZH Písek, ZH Tlumačov a NH Kladruby jako státní podniky. Po nabytí účinnosti zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku, přizpůsobilo jejich zakládací listiny a složení dozorčích rad.

Založení i činnost těchto státních podniků provázela řada nedostatků jak na straně zakladatele, tak i samotných státních podniků.

MZe zejména:

- při založení ZH Písek a ZH Tlumačov nestanovilo v daných termínech v zakládacích listinách jejich kmenové jmění a nevymezilo určený majetek;
- v době vzniku s. p. v roce 1992 a 1993 nezajistilo vždy řádnou delimitaci jejich majetku;
- v rozhodnutí o přizpůsobení zakládací listiny s. p. v roce 1997 nevedlo v některých případech minimální výši kmenového jmění, kterou je s. p. povinen zachovat, nebo uvedlo takovou minimální výši kmenové-

ho jmění, která neodpovídala rozsahu obhospodařovaného majetku (u NH Kladruby jen 3,4 % z kmenového jmění);

- neurčilo rozsah a zásadní otázky koncepce rozvoje s. p., které má ve smyslu ustanovení § 13 zákona č. 77/1997 Sb. schvalovat dozorčí rada;
- nezpracovalo novelizovanou přílohu k vyhlášce č. 326/1992 Sb., kde by uvedlo podle skutečného stavu jako oprávněnou organizaci pro vedení ústřední evidence koní NH Kladruby;
- nestanovilo jednoznačně, které přímé náklady lze zahrnout do přímých nákladů spojených s chovem koní, a tak došlo k tomu, že v některých případech byly dotace čerpány nejen k určenému účelu;
- v roce 1998 poskytlo podporu na údržbu zemědělských pozemků ZH Písek v rozporu s nařízením vlády.

Státní podniky zejména:

- hospodařily s pozemky a budovami, které přešly ze zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, na PF ČR a nesprávně je vedly dále v účetnictví jako svůj majetek;
- neprováděly vždy řádně inventarizaci majetku;
- ZH Písek nakládal s určeným majetkem bez souhlasu zakladatele;
- ZH Písek a ZH Tlumačov použily část dotací na úhradu nákladů, které neodpovídaly účelu přiznané dotace;
- NH Kladruby neúčtoval o předmětech kulturní hodnoty;
- NH Kladruby nedodržel podmínky poskytnutí dotací, k nimž se zavázal ve smlouvě (vést poskytnuté dotace na zvláštním účtu, vyúčtovat poskytnuté částky a vrátit částky, které mu nenáleží).

K tomu, aby zemské hřebčince mohly v dalším období plnit své úkoly, je třeba za finanční a organizační pomoci MZe dokončit opravy jejich budov a uskutečnit zpětný převod práva hospodaření k zemědělskému majetku.

Pokud jde o poskytování dotací NH Kladruby, MF již v roce 1996 při schvalování „Zásad“ pro další období a opatření pro poskytování dotací NH Kladruby poukázalo na nekoncepčnost řešení. S ohledem na vzrůstající objem poskytovaných dotací a s ohledem na skutečnost, že nařízením vlády č. 132/2001 Sb. byl NH Kladruby prohlášen za národní kulturní památku, by bylo vhodné zvážit jeho financování i právní formu. Bylo by vhodné zvolit takovou formu, která by stabilizovala finanční příjmy NH Kladruby a lépe je časově rozložila. Současně by měla umožnit MZe lépe provádět kontrolní činnost zaměřenou na využívání vlastních zdrojů NH Kladruby ve výrobě a tržbách a usměrňovat odborné problémy, což by vedlo k větší spoluzodpovědnosti MZe za genové rezervy.